

EXODUS

Tabernakel overzicht

De inrichting van de tabernakel en zijn
geestelijke betekenis

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/exodus/tabernakel-overzicht

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Opbouw van de tabernakelhoofdstukken	3 min	4
2	Gods aanwezigheid in Israëls midden	4 min	5
3	De verplaatsbare woonplaats van God	2 min	8
4	De indeling van het heiligdom	3 min	9
5	De ark en haar inhoud	2 min	10
6	Een rondgang langs de tabernakel	3 min	11
7	Bijdragen en volgorde in Exodus	2 min	12
8	Voorwerpen, priesters en bouwers	3 min	13
9	Studie volgens Gods hemelse ontwerp	3 min	14
10	De tabernakel als voorafbeelding	2 min	16
11	Het gouden reukofferaltaar in Hebreeën	4 min	17
12	De tabernakel als beeld van Christus	3 min	20
13	De gemeente als Gods woonplaats	5 min	22
14	De tabernakel als weg tot God	3 min	25

15	Christus als anker achter het voorhangsel	2 min	27
16	Vrijmoedig binnengaan door Jezus' bloed	4 min	28
17	De vroegere ontoegankelijkheid van God	3 min	30
18	Leven in vrije toegang tot God	2 min	32
19	De komende rondgang door de voorhof	1 min	33
	Om verder te lezen		34

1

Opbouw van de tabernakelhoofdstukken

Laten we naar het boek Exodus gaan, hoofdstuk 25. Hier komen we eindelijk bij het onderwerp van de tabernakel. In eerdere lezingen hebben we al enkele hoofdstukken behandeld die hierna komen, en destijds heb ik uitgelegd waarom. De hoofdstukken 32, 33 en 34 vertellen hoe Israël, terwijl Mozes op de berg was en deze informatie over de tabernakel ontving, een gouden kalf maakte en tegen God zondigde. Gods gesprek met Mozes werd onderbroken. Mozes ging naar beneden en moest de kwestie rond het gouden kalf afhandelen, en het volk leek in wezen berouw te hebben. Nadat het oordeel over bepaalde schuldige personen was voltrokken, herstelde God vanwege de voorbede van Mozes het verbond met Israël.

Dat was eigenlijk de laatste echte handeling van het boek. Die wordt in de hoofdstukken 32, 33 en 34 beschreven. Alles wat we nog niet hebben behandeld, heeft betrekking op de tabernakel. Zoals je bij het doorlezen van het boek Exodus hebt gemerkt, wordt de informatie over de tabernakel in wezen twee keer behandeld. We hebben zeven hoofdstukken, de hoofdstukken 25 tot en met 31, waarin de eerste beschrijving van de tabernakel wordt gegeven. Daarna, na het verhaal over het gouden kalf en dat alles, krijgen we de beschrijving van hoe de Israëlieten de tabernakel en al het bijbehorende meubilair maken, en wordt de beschrijving opnieuw gegeven.

De eerdere beschrijving, in het eerste gedeelte van zeven hoofdstukken, vertelt ons eenvoudigweg hoe God hun gebod hem te maken. Dan zijn er vijf hoofdstukken, de hoofdstukken 35 tot en met 40, die vertellen hoe ze hem inderdaad maakten, en dat was precies zoals God hun had gezegd hem te maken. De meeste van dezelfde details worden opnieuw gegeven. De tweede weergave van de informatie is iets korter en niet elk detail wordt gegeven. Maar wanneer je die doorleest, lijkt het soms alsof elk detail de tweede keer net zo goed wordt gegeven als de eerste keer.

Ik besloot dat het voor ons het beste zou zijn om die informatie maar één keer te behandelen. God had Zijn redenen om die twee keer in het boek Exodus te geven, wat die redenen ook waren. Als iemand zegt: „We moeten het twee keer behandelen, omdat God het twee keer heeft gegeven; daar was een reden voor”, dan zul je het twee keer lezen wanneer je het boek Exodus doorleest. Dat is prima. Maar we hoeven onze opmerkingen maar één keer te maken, want ik zou de eerste keer dat we het materiaal doornemen dezelfde opmerkingen maken als de tweede keer. Daarom besparen we wat tijd door alle twaalf overgebleven hoofdstukken samen te behandelen. Natuurlijk niet in één lezing; het zal veel meer tijd vergen dan dat. Maar we kunnen ze allemaal samen behandelen, zodat we geen onnodige herhaling hebben, of in elk geval zodat we de herhaling tot een minimum kunnen beperken.

2

Gods aanwezigheid in Israëls midden

De tabernakel was een middel waardoor God Israël kon ontmoeten en midden in hun kamp kon wonen. Dat staat in hoofdstuk 25, vers 8. God zei:

En zij moeten voor Mij een heiligdom maken, zodat Ik in hun midden kan wonen.

EXODUS 25:8

Het woord „heiligdom” betekent een heilige plaats. Het houdt verband met de woorden „heiligen” en „heilig”. Het woord „heiligen” betekent heilig maken. Een heiligdom is een plaats die heilig is, een plaats die apart is gezet. Het woord „heilig” betekent: apart gezet van andere plaatsen, bestemd voor één bepaald doel, namelijk voor God. Dit gebouw zou dus een plaats worden die uitsluitend voor God bestemd was. Het zou Gods woonplaats te midden van Israël zijn.

God woont niet in tempels die met handen zijn gemaakt. De Bijbel maakt dat heel duidelijk. Maar God maakt Zijn aanwezigheid op bepaalde plaatsen kenbaar. Wanneer we spreken over de leer van de aanwezigheid van God, moeten we beseffen dat er in de

Bijbel op meer dan één manier over de aanwezigheid van God wordt gesproken. God is natuurlijk overal aanwezig. Wij geloven in de alomtegenwoordigheid van God. De psalmist zei:

Waar kan ik Uw Geest ontgaan, waar Uw aangezicht ontvluchten? Al steeg ik op naar de hemel, U bent daar; of legde ik mij neer in de hel, zie, U bent daar. Nam ik vleugels van de dageraad, woonde ik aan het einde van de zee, ook daar zou Uw hand mij leiden en Uw rechterhand mij vasthouden.

PSALMEN 139:7-10

Overal waar ik kom, bent U daar. U bent overal.

Elders zegt de Bijbel:

De ogen van de HEERE zijn op elke plaats: ze slaan slechte en goede mensen gade.

SPREUKEN 15:3

Zo hebben we de leer dat God overal woont; God is overal. Maar op bepaalde tijden en plaatsen maakt Hij Zich ook op bijzondere manieren kenbaar. Wanneer we het over Zijn alomtegenwoordigheid hebben, zouden we kunnen spreken over Gods universele aanwezigheid. We hebben het dan over Zijn universele aanwezigheid, overal in Zijn universum.

Maar we zouden ook kunnen spreken over Zijn kenbaar gemaakte aanwezigheid, of Zijn kenbare aanwezigheid. Dat gebeurde bijvoorbeeld toen Hij aan Mozes verscheen in de brandende doornstruik, of toen Hij als mens aan Abraham, Jakob of iemand anders verscheen. Overal waar God in een theofanie in een mensachtige gestalte verscheen, zouden we kunnen zeggen dat Zijn aanwezigheid daar in bijzondere zin kenbaar werd gemaakt. Omdat wij God niet kunnen zien — Hij is onzichtbaar — kennen wij Zijn universele aanwezigheid alleen door geloof. Maar van Zijn kenbaar gemaakte aanwezigheid is sprake wanneer Hij Zich zichtbaar aanwezig maakt, of op

zijn minst merkbaar aanwezig. In de wolk, in de vuurkolom, in de brandende doornstruik, in verschillende theofanieën en op verschillende manieren maakte God Zijn aanwezigheid aan Israël kenbaar.

Mozes zei:

Want hoe moet het anders bekend worden dat ik genade gevonden heb in Uw ogen, ik en Uw volk? Is het niet daardoor dat U met ons meegaat? Daardoor zullen wij, ik en Uw volk, afgezonderd zijn van alle volken die er op de aardbodem zijn.

EXODUS 33:16

Nadat het gouden kalf was gemaakt, had God tegen Mozes gezegd dat Hij niet met hen mee zou gaan. Hij zou Zijn engel sturen, maar Hij zou hen laten vertrekken. Ze konden God achterlaten; Hij zou achterblijven en wilde niet in hun midden zijn, omdat ze zo goddeloos waren. Waarschijnlijk zou Zijn toorn plotseling losbarsten en zou Hij hen allemaal in één ogenblik wegvagen. Maar Mozes bad en zei:

Toen zei hij tegen Hem: Als Uw aangezicht niet meegaat, laat ons dan van hier niet verdertrekken. Want hoe moet het anders bekend worden dat ik genade gevonden heb in Uw ogen, ik en Uw volk? Is het niet daardoor dat U met ons meegaat? Daardoor zullen wij, ik en Uw volk, afgezonderd zijn van alle volken die er op de aardbodem zijn.

EXODUS 33:15-16

Dat wil zeggen: tenzij we kunnen zien dat U hier bent.

3

De verplaatsbare woonplaats van God

En dus trof God een regeling waardoor Hij in hun midden kon zijn. Deze tabernakel werd waarschijnlijk ongeveer vijfhonderd jaar lang de aardse woonplaats van God. We weten niet precies wanneer hij werd verwoest. Hij werd rond de tijd van David door de Filistijnen verwoest. Pas nadat Salomo na David aan de macht was gekomen, werd er een nieuw bouwwerk neergezet om de tabernakel te vervangen. Dat was de tempel.

De tabernakel was een soort prototype van de tempel, maar verschilde van een tempel doordat hij verplaatsbaar was. Het was eigenlijk waarschijnlijk het eerste wat wij een geprefabriceerd gebouw zouden noemen. Je kon hem uit elkaar halen, verplaatsen en weer opbouwen. Natuurlijk hadden mensen vóór die tijd al tenten, maar dit was niet zomaar een tent, hoewel het woord ‘tabernakel’ vaak als synoniem voor een tent wordt gebruikt. De tabernakel was een gebouw van hout. Er lagen bedekkingen overheen, waardoor hij eruitzag als een tent. Hij had geen stevig dak, maar er lagen zeilen en gordijnen over de bovenkant. Daarom was het uiteindelijk toch een soort tent, maar dan met stevige wanden.

Het gebouw stond binnen een voorhof die omgeven was door gordijnen die aan pilaren hingen. In deze tabernakel stonden bepaalde voorwerpen die worden genoemd, zeven in totaal. De mensen die kwamen aanbidden, kwamen met een dier naar God om het te offeren. Ze gingen door de poort de voorhof van de tabernakel binnen. Daar troffen ze een priester aan, en hij hielp hen dit ritueel met het dier uit te voeren. Ze offerden het op een altaar dat daar binnen de poort stond. Daarna ging de priester zijn handen wassen bij een bepaald wasbekken dat daarvoor gereedstond. In het verslag wordt dit het reinigingsbekken genoemd.

4

De indeling van het heiligdom

Af en toe ging een priester het gebouw zelf binnen, want alles wat ik zojuist heb beschreven, vond buiten in de openlucht plaats, in de voorhof. Sommige priesters gingen volgens mij tweemaal per dag het gebouw binnen en brandden daar wierook.

Het gebouw was in twee gedeelten verdeeld. Het eerste gedeelte was tweemaal zo groot als het tweede. Dat gedeelte werd het Heilige of het heiligdom genoemd. In die ruimte stonden drie voorwerpen. Er stond een tafel met twaalf broden erop, die de tafel van de toonbroden werd genoemd. Wanneer de priester aan de oostkant naar binnen liep, stond die tafel rechts van hem. Hij stond aan de noordkant van het gebouw.

Links van hem, aan de zuidkant binnen het gebouw, stond nog een voorwerp. Dat was een kandelaar of lampenstandaard. De King James zegt 'candlestick'. Het is een lampenstandaard. Het is een olielamp. Het zijn geen kaarsen zoals wij ons kaarsen voorstellen. Ze hadden wel lonten, maar het waren olielampen en geen waskaarsen, zoals wij ons bij een kaars zouden kunnen voorstellen.

Dus rechts van hem stond de tafel van de toonbroden en links van hem de lampenstandaard. Voor hem stond een klein altaar, achttien bij achttien inch en slechts enkele voeten hoog. Het was van goud. Het was van hout, overtrokken met goud, en op dat altaar werd wierook gebrand. Elke dag brandde een priester in dat Heilige wierook voor de Heere.

Achter dat reukofferaltaar hing een dik voorhangsel. Aan de andere kant van dat voorhangsel bevond zich het andere vertrek van het heiligdom. Dat werd het Heilige der heiligen genoemd, of het Allerheiligste, zoals het soms wordt genoemd, of de Allerheiligste Plaats. Deze verschillende benamingen worden ervoor gebruikt. Toen Salomo de tempel bouwde, werd het Heilige der heiligen volgens mij in de beschrijving van de bouw het binnenste heiligdom genoemd. Maar het was het kleinste gedeelte, het kleinste vertrek binnen het gebouw.

Het gebouw was ongeveer vijftien voet breed, vijfenveertig voet diep en vijftien voet hoog. Als je het gebouw dus vanaf de voorkant bekeek, was het in feite een vierkant: vijftien voet breed en vijftien voet hoog. Maar het gebouw was driemaal zo lang. Daardoor kon het in twee gedeelten worden verdeeld, waarbij het achterste gedeelte vijftien voet lang was en het voorste gedeelte dertig voet lang. Het Heilige der heiligen was vijftien bij vijftien bij vijftien voet, een kubus, en het Heilige was tweemaal zo groot.

5

De ark en haar inhoud

Hoewel de priesters dagelijks het eerste gedeelte van het gebouw binnengingen om wierook te branden, werd het Heilige der heiligen slechts eenmaal per jaar betreden. Daarbinnen stond maar één voorwerp, of twee, neem ik aan, die beide in zekere zin deel uitmaakten van één geheel. Het ene was de ark van het verbond. Dit was een houten kist die met goud was overtrokken, en daarin lagen de Tien Geboden. Het was in feite de kist waarin de stenen van het verbond lagen. Het woord ‘ark’ betekent eenvoudigweg ‘kist’. De ark van het verbond was deze fraaie, met goud overtrokken kist waarin de stenen tafelen lagen.

Uiteindelijk ontdekken we dat er nog een paar andere voorwerpen in lagen, zoals de gouden kruik met manna, dat volgens Gods instructies in Exodus 16 verzameld was. Ook was er later, toen er een conflict was tussen Korach en Mozes en Aäron, een krachtmeting waarbij de staf van Aäron en de staf van Korach een nacht lang werden neergelegd. De staf van Aäron kwam tot leven en kreeg knoppen, en de andere niet. Dit moest aantonen dat God werkelijk aan de kant van Aäron en Mozes stond, en niet aan de kant van Korach en zijn mannen. Deze staf van Aäron die later knoppen kreeg — in elk geval een deel ervan — werd kennelijk in de ark van het verbond gelegd. Of anders werd hij, zoals op sommige plaatsen staat, vóór de ark van het verbond in het heilige der heiligen neergelegd.

Met de ark van het verbond waren voornamelijk drie dingen verbonden: de stenen tafelen; een gouden kruik met manna, dat verzameld was om voor altijd bewaard te blijven als herinnering aan het manna in de woestijn; en de staf van Aäron die

knoppen kreeg.

De kist had een deksel. Dit was als het ware een afzonderlijk meubelstuk, al was het uiteraard een onderdeel dat bij de ark hoorde. Het was een massieve gouden plaat die het verzoendeksel werd genoemd. De meeste meubelstukken waren van hout, overtrokken met goud, brons of koper, hoewel ook de kandelaar van massief goud was. Het verzoendeksel was een massieve, rechthoekige gouden plaat die de kist, de ark, afdekte. Als onderdeel van het verzoendeksel waren er ook twee cherubs, die uit goud gevormd waren en één geheel vormden met het verzoendeksel.

6

Een rondgang langs de tabernakel

We hebben afbeeldingen van een aantal van deze dingen. Dit is een maquette die iemand heeft gemaakt en die laat zien hoe de tabernakel er volgens die persoon in zijn geheel uitzag. Zo zou de schematische voorstelling ervan eruitzien. Aan de rechterkant van deze afbeelding ga je de poort binnen. Dat is aan de oostkant. Dit klopt niet helemaal, want de palen van de voorhof zijn afgebeeld, maar om de een of andere reden zijn het er geen twintig. Er zijn twintig palen. Ik denk dat er hier maar zestien te zien zijn. Ik vermoed dat er op de pagina niet genoeg ruimte was.

Je komt van rechts binnen en daar staat het vierkante altaar waarop de offers worden gebracht. Daarna kom je bij het wasvat, de waskom. Dat is het ronde voorwerp. Vervolgens is het gebouw afgebeeld. De priester gaat daar naar binnen en ziet, zoals ik heb beschreven, aan zijn rechterkant de tafel met de toonbroden. Aan de linkerkant staat de gouden kandelaar en recht voor hem staat het gouden reukofferaltaar. In het heilige der heiligen staat de ark van het verbond. Ook dat gedeelte is hier niet op schaal afgebeeld, want het is hier niet vierkant.

Zo ziet dat eerste meubelstuk er volgens sommigen uit. Dit is in feite een levensgrote maquette van de tabernakel. Ik heb deze afbeeldingen van het internet gehaald. Ik weet niet zeker van wie deze maquette is, maar ik weet dat de zevendedagsadventisten

een tentoonstellingsmodel van de tabernakel hebben dat volgens precies dezelfde specificaties is gemaakt. Ik denk dat dit misschien de maquette is waarvan deze foto's zijn gemaakt.

Dit is iemands voorstelling van hoe het koperen brandofferaltair eruitzag. Hier werd het bloed aangeboden aan het begin, wanneer iemand naar binnen ging. Dit is hoe iemand dacht dat het wasvat eruitzag, hoewel niemand dat weet. Als je de voorstellingen van verschillende kunstenaars bekijkt, zul je afbeeldingen van wasvaten vinden die er heel verschillend uitzien. Dit is de tafel met de toonbroden, vrij kenmerkend voor hoe de meeste mensen die afbeelden. Dit is de kandelaar, al is het geen erg goede foto. Ik moest hem uitvergroten om hem goed in beeld te brengen, want de man die ernaast stond was een paspop van een priester, en zijn baard zag er echt nep uit. Daarom heb ik hem uit de foto geknipt. En dit is het gouden reukofferaltair. Dit is dan iemands voorstelling van hoe de ark van het verbond eruitziet, met het verzoendeksel erop en de twee cherubs daarbovenop. Dat zijn de afbeeldingen die ik heb. Ik hoop dat dit een beetje helpt om je, terwijl we over deze dingen spreken, voor te stellen hoe ze eruitzien.

7

Bijdragen en volgorde in Exodus

De volgorde waarin ze in Exodus worden beschreven is nogal eigenaardig, want ze worden helemaal niet in een logische volgorde beschreven. Exodus 25 begint met het inzamelen van bijdragen van het volk, die gebruikt zouden worden voor het vervaardigen van deze dingen: het gebouw, de meubelstukken en dergelijke van de tabernakel. Maar dat is niet de enige keer dat we daarover zullen lezen. In hoofdstuk 30, hoofdstuk 35, hoofdstuk 36 en hoofdstuk 38 zullen deze bijdragen opnieuw ter sprake komen. Keer op keer wordt ons verteld dat het volk de benodigdheden schonk. Er zal veel goud nodig zijn, veel hout en veel materiaal voor de wandkleden en de dekkleden. En het volk had al deze dingen kennelijk in bezit, omdat ze die hadden meegenomen toen ze Egypte verlieten. God had namelijk tegen de Israëlieten gezegd dat ze de Egyptenaren om goud en dat soort dingen moesten vragen. Ze hadden de Egyptenaren kennelijk werkelijk geplunderd. Ze hadden veel hout bij zich. Ze moeten

dat op wagens hebben vervoerd, want de planken van de tabernakel waren ongeveer vierenhalve meter lang en het waren er vijftig of zestig. Ik weet het precieze aantal niet meer. Volgens mij hadden ze vijftig van zulke planken — behoorlijk grote stukken hout. Toch sleepten de Israëlieten bij hun vertrek uit Egypte al deze spullen mee die ze van de Egyptenaren hadden gekregen, waaronder leren voorwerpen, linnen goederen en dergelijke. We komen meerdere keren tegen dat het volk deze dingen schonk. Daar zullen we later naar kijken.

Exodus 25 gaat in de verzen 10 tot en met 22 vrij uitvoerig in op de ark van het verbond. Dat is zonder twijfel het interessantste en belangrijkste meubelstuk van het geheel. Maar vanaf dat punt wordt bij het opsommen van de verschillende voorwerpen geen enkele logische volgorde gevolgd. In hoofdstuk 25, de verzen 23 tot en met 30, krijgen we bijvoorbeeld de tafel met de toonbroden. Daarna gaat het in de verzen 31 tot en met 40 over de kandelaar. De kandelaar en de tafel met de toonbroden waren niet de voorwerpen die het dichtst bij de ark van het verbond stonden. Het is dus niet duidelijk waarom ze in die volgorde worden genoemd.

8

Voorwerpen, priesters en bouwers

Het gouden altaar wordt pas iets later genoemd, want hoofdstuk 26 is gewijd aan de beschrijving van het gebouw zelf. De materialen en het ontwerp ervan worden in hoofdstuk 26 behandeld. Dan krijg je in hoofdstuk 27 het brandofferaltaar. Dat is het bronzen altaar dat je als eerste tegenkomt wanneer je de voorhof binnenkomt. Daar worden de dieren geofferd, in hoofdstuk 27, de verzen 1 tot en met 8. Hoofdstuk 27, de verzen 9 tot en met 19, beschrijft de voorhof, die uit gordijnen bestaat. Dan gaan de laatste twee verzen van hoofdstuk 27 vreemd genoeg over de verzorging van de kandelaar. De kandelaar werd al in hoofdstuk 25 genoemd, en nu worden aan het einde van hoofdstuk 27 een paar verzen gegeven over hoe de priesters ervoor moeten zorgen.

Hoofdstuk 28 en 29 onderbreken het hele verhaal door te spreken over de kleding die de priesters zouden dragen en zelfs over de ceremonie voor de wijding van de priesters. Dat is een belangrijk onderdeel van de aanbidding in de tabernakel. Toch is het interessant dat deze twee hoofdstukken de beschrijving van de tabernakel zelf en

van zijn meubilair onderbreken, want heel hoofdstuk 28 en het grootste deel van hoofdstuk 29 zijn hieraan gewijd. Dan gaat het laatste deel van hoofdstuk 29 over de dagelijkse offers die de priesters zullen brengen. Er staat dus als het ware een tussenzin middenin, hoofdstuk 28 en 29, over de priesters, hun kleding en hun wijding tot priester.

Dan komen we in hoofdstuk 30 eindelijk bij het reukofferaltaar. De verzen 1 tot en met 10 gaan over het gouden reukofferaltaar. In hetzelfde hoofdstuk, in de verzen 17 tot en met 21, wordt het bronzen wasvat voor de reiniging beschreven, het bekken of de waskom. Tussen die twee gedeelten staat het gebod om van iedere volwassen man in Israël een halve zilveren sikkel te innen als losgeld voor hen. Dit zilver wordt ook gebruikt voor de bouw van de tabernakel. Dat onderbreekt de beschrijving van het reukofferaltaar en het bronzen wasvat. Deze dingen worden helemaal niet in een duidelijk logische volgorde genoemd.

In hoofdstuk 30, de verzen 22 tot en met 33, wordt de samenstelling gegeven van de olie waarmee de priesters en de andere dingen die gezalfd moeten worden, gezalfd zullen worden. Dan staat in de verzen 34 tot en met 38 een bijzondere samenstelling voor het reukwerk dat op het reukofferaltaar verbrand moest worden.

In hoofdstuk 31 hoeft alleen nog beschreven te worden wie het werk gaat doen, wie al deze spullen gaat maken. In hoofdstuk 31, de verzen 1 tot en met 11, worden bepaalde mannen aangewezen die God heeft bestemd, gezalfd en bekwaam gemaakt om dit werk te doen. Dat is de volgorde waarin de dingen worden gegeven. Wanneer je bij de laatste hoofdstukken van het boek komt, krijg je dezelfde informatie, maar dan door elkaar in een andere volgorde.

9

Studie volgens Gods hemelse ontwerp

Ik heb werkelijk geen idee waarom bij de indeling van het boek Exodus voor deze volgorde is gekozen. Ik weet niet of daar een diepgaande reden voor is, maar ik wil over deze dingen spreken en ze in een logische volgorde behandelen. Ik wil over de dingen spreken in de volgorde waarin je ze zou tegenkomen als je destijds een Israëliet

in de woestijn was. Je zou de voorhof binnengaan en dan de dingen tegenkomen in de volgorde die ik eerder noemde. In die volgorde wil ik de verschillende aspecten van de tabernakel onderzoeken.

Wanneer we over de tabernakel spreken, zijn er twee heel verschillende zaken die we moeten behandelen. Een daarvan bestaat eenvoudigweg uit de feiten, en dat is eigenlijk wat Exodus ons geeft: de afmetingen, de vorm, de materialen, de kleuren, de plaatsen en de dingen die erin worden gezet. Gewoon de kale feiten. Op zichzelf zijn ze niet erg inspirerend, maar die feiten zijn belangrijk. God zegt namelijk herhaaldelijk, minstens zeven keer, tegen Mozes:

Zie dan erop toe dat u het maakt naar zijn ontwerp, dat u op de berg getoond is.

EXODUS 25:40

Het is duidelijk dat God Mozes, toen hij op de berg Sinaï was, een zichtbaar beeld gaf van de tabernakel en van het voorbeeld ervan, de bouwtekening. Er wordt ons niet verteld dat Hij hem een geschreven bouwtekening gaf, maar Hij beschreef deze zaken, en Mozes heeft ze blijkbaar opgeschreven. Maar Mozes zag ook het voorbeeld. God bleef hem zeggen dat hij ervoor moest zorgen dat hij alles maakte volgens het voorbeeld dat hem op de berg was getoond.

De reden daarvoor wordt in Hebreeën gegeven: de tabernakel op aarde moest bepaalde hemelse werkelijkheden weerspiegelen die werden afgebeeld in dit voorbeeld dat hij had gezien. In Hebreeën 8 wordt over Jezus en Zijn priesterschap gesproken. Vers 4 zegt:

Want als Hij op aarde zou zijn, zou Hij niet eens priester zijn, omdat er hier priesters zijn, die volgens de wet gaven offeren.

HEBREEËN 8:4

In het volgende vers staat dat de priesters die dienst deden in de tempel toen Hebreeën werd geschreven — de tempel was blijkbaar nog niet verwoest — de kopie en de schaduw van de hemelse dingen dienden. Dat betekent dat zij dienst deden in het

aardse gebouw, dat een kopie en een schaduw van hemelse dingen is. De priesters in de tijd van de schrijver van Hebreeën deden dienst in de tempel, niet in de tabernakel. Maar de schrijver van Hebreeën beschouwt de tempel en de tabernakel als in wezen gelijk wat hun betekenis betreft. Want hij haalt wat over de tabernakel werd gezegd aan alsof het ook van toepassing is op de tempel van zijn eigen tijd: Mozes kreeg de opdracht hem volgens het voorbeeld te maken. Dat komt doordat hij een kopie en een schaduw van hemelse dingen is.

10

De tabernakel als voorafbeelding

Naast de feiten over de tabernakel die in Exodus worden gegeven, houden christenen zich ook bezig met de betekenis van de hemelse dingen die door schaduwen en voorafbeeldingen in de tabernakel werden uitgebeeld. Dit is altijd een studie geweest die veel christenen heeft geboeid, sommigen meer dan anderen. Het is interessant, want wanneer je naar de tabernakel kijkt en begint te begrijpen hoe het Nieuwe Testament het behoud en onze verhouding tot God weergeeft, begin je te zien dat de tabernakel vooruitwees naar het christendom. Hij wees vooruit naar de dingen die het Nieuwe Testament leert over Christus en over onszelf in onze verhouding tot God.

Hebreeën hoofdstuk 9, vers 1 tot en met 5, zegt:

Nu had ook het eerste verbond verordeningen voor de eredienst en het aardse heiligdom. Er was immers een tabernakel ingericht en in het eerste gedeelte daarvan was de kandelaar en de tafel met de toonbroden. Dat werd het heilige genoemd. Maar achter het tweede voorhangsel was het gedeelte van de tabernakel dat het heilige der heiligen werd genoemd, met een gouden wierookvat en de ark van het verbond, die geheel met goud overtrokken was. In deze ark lagen de gouden kruik met het manna en de staf van Aäron, die gebloeid had, en de stenen tafelen van het verbond. En boven op deze ark waren de cherubs van Gods heerlijkheid, die het verzoendeksel overschaduwden. Over deze dingen zullen wij nu niet stuk voor stuk spreken.

HEBREEËN 9:1-5

Met de Engelse woorden ‘divine service’ doelt de spreker hier op de offerdienst; de Nederlandse Bijbeltekst heeft ‘eredienst’. Met ‘het heilige der heiligen’ wordt de plaats bedoeld die in Exodus ook de allerheiligste plaats wordt genoemd.

11

Het gouden reukofferaltaar in Hebreeën

Nu wordt het moeilijk.

Het gouden reukofferaltaar stond in werkelijkheid niet in het heilige der heiligen. Het stond buiten het voorhangsel van het heilige der heiligen. De priesters gebruikten het gouden reukofferaltaar dagelijks, maar zij konden niet dagelijks het heilige der heiligen binnengaan. Daarom stond het gouden reukofferaltaar niet in het heilige der heiligen. Uitleggers hebben zich dan ook afgevraagd waarom de schrijver van Hebreeën zegt dat het heilige der heiligen het gouden reukofferaltaar had. Sommigen

menen dat dit betekent dat het gouden reukofferaltaar met het heilige der heiligen verbonden was, omdat het vlak buiten de ingang daarvan stond. Maar dat is niet zo logisch als we zouden verwachten.

Sommige uitleggers wijzen erop dat het woord ‘altaar’ in vers 4 vertaald kan worden met ‘wierookvat’: het gouden wierookvat. Dat zou enigszins begrijpelijk zijn, want voor het branden van de wierook werden wierook en gloeiende kolen van het reukofferaltaar genomen. Op Grote Verzoendag, de enige dag waarop de hogepriester het heilige der heiligen kon binnengaan, nam hij het wierookvat mee het heilige der heiligen in. Hij liet het daar een deel van de dag staan en kwam het daarna weer ophalen. Het vulde het heilige der heiligen met wierookrook. Veel uitleggers menen daarom dat dit niet werkelijk een verwijzing naar het reukofferaltaar is, maar vertaald zou moeten worden met ‘het wierookvat’. Dat werd namelijk op Grote Verzoendag het heilige der heiligen binnengebracht en daar enige tijd achtergelaten. Misschien had de schrijver van Hebreeën dat hier in gedachten.

Er staat dus dat het heilige der heiligen het volgende had:

met een gouden wierookvat en de ark van het verbond, die geheel met goud overtrokken was. In deze ark lagen de gouden kruik met het manna en de staf van Aäron, die gebloeid had, en de stenen tafelen van het verbond. En boven op deze ark waren de cherubs van Gods heerlijkheid, die het verzoendeksel overschaduwden. Over deze dingen zullen wij nu niet stuk voor stuk spreken.

HEBREEËN 9:4-5

Dat zijn de stenen tafelen van de wet.

Dan zegt de schrijver:

Over deze dingen kunnen we nu niet in detail spreken.

Hij had niet genoeg inkt en ruimte om er uitvoerig over te spreken, maar veel christenen hebben besloten dat wel te doen en hebben er uitvoerig over gesproken. Wij gaan er enigszins uitvoerig over spreken, iets uitvoeriger dan de schrijver van Hebreeën bij die gelegenheid deed. Maar we gaan niet zozeer in detail treden als sommige mensen doen. De details waarop hier wordt gezinspeeld, betreffen de uitleg van de feiten. We moeten de kale feiten over de tabernakel bekijken. Vervolgens hebben we de uitleg van de feiten. Daar plaagt de schrijver van Hebreeën ons bijna mee wanneer hij zegt dat we niet uitvoerig op deze dingen kunnen ingaan. Hij bedoelt niet hun afmetingen en vorm, alsof hij al het materiaal in Exodus hoofdstuk 25 tot en met 31 wilde doornemen en ons de kleuren, vormen, afmetingen enzovoort wilde vertellen. Hij heeft de hemelse dingen in gedachten die door deze dingen worden voorgesteld, de geestelijke waarheden die God doelbewust in het ontwerp van de tabernakel heeft uitgebeeld.

De schrijver van Hebreeën maakt door zijn uitspraak heel duidelijk dat hij, als hij er de tijd voor had, veel meer details zou kunnen geven dan hij wil geven. Er zijn dus details uit af te leiden. Wat die details precies betekenen en wat de juiste uitleg is, is soms omstreden geweest. We gaan over de feiten spreken, maar terwijl we naar de feiten kijken, willen we het ook over hun betekenis en uitleg hebben. Je kunt een uitleg geven van het totaalbeeld van de tabernakel en enkele interessante waarnemingen doen. Maar ook de afzonderlijke meubelstukken en de rituelen die ermee verbonden zijn, hebben betekenis.

12

De tabernakel als beeld van Christus

Er zijn minstens drie manieren waarop de tabernakel als type van geestelijke dingen dient. Ten eerste dient hij als type van Christus Zelf. God woonde te midden van Israël in de tabernakel, en God woonde onder de mensen op aarde in de persoon van Christus. Johannes vertelt ons dat we dit verband moeten leggen in Johannes 1, vers 14, waar hij zei:

En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid.

JOHANNES 1:14

Het Griekse werkwoord dat hier met ‘woonde’ is vertaald, hangt samen met het wonen in een tent of tabernakel: Hij sloeg Zijn tent op, Hij zette Zijn tabernakel neer. Zoals God Zijn tabernakel te midden van Israël in de woestijn neerzette, zo heeft God Zijn tent onder ons opgeslagen, heeft Hij onder ons getabernakeld in de persoon van Christus, in de menswording van Christus.

Johannes zegt:

En we hebben Zijn heerlijkheid gezien.

Israël zag inderdaad de heerlijkheid van God, de zichtbare aanwezigheid van God in de wolk, de sjekinaheerlijkheid, zoals ze die noemden, in de tabernakel. Daar werd Zijn heerlijkheid zichtbaar. Johannes zegt dat dit opnieuw gebeurde in Christus. Als we naar de details van de tabernakel kijken, zien we dat de schrijvers van het Nieuwe Testament erkenden dat Christus Zelf ten minste één antitype van de tabernakel was. De tabernakel wees vooruit naar Christus Zelf en naar Zijn belichaming, Zijn wonen op aarde in menselijke gedaante.

In Johannes 2, vers 18, antwoordden de Joden en zeiden tegen Jezus:

Toen antwoordden de Joden en zeiden tegen Hem: Welk teken laat U ons zien dat U het recht hebt deze dingen te doen?

JOHANNES 2:18

Jezus antwoordde en zei tegen hen:

Jezus antwoordde en zei tegen hen: Breek deze tempel af en in drie dagen zal Ik hem laten herrijzen.

JOHANNES 2:19

Vers 21 zegt:

Maar Hij sprak over de tempel van Zijn lichaam.

JOHANNES 2:21

De tempel werd later gebouwd dan de tabernakel, maar was eenvoudigweg de meer permanente vorm van hetzelfde. De tabernakel was een verplaatsbaar gebouw. Waarom? Omdat Israël een rondtrekkend volk was. Ze trokken rond. Uiteindelijk bleken ze veertig jaar rond te zullen trekken. Dat was nog niet bepaald toen de tabernakel werd gemaakt, maar ze waren reizigers en moesten hun tent, of hun tempel, met zich meenemen. Uiteindelijk, toen ze eenmaal een gevestigd volk waren en een koning hadden, hun derde koning, Salomo, bouwden ze een permanent gebouw. Maar hoewel dat gebouw uitvoeriger en groter was dan de tabernakel, werd het volgens hetzelfde basispatroon als de tabernakel gebouwd. Het moest namelijk eenvoudigweg hetzelfde zijn, maar dan in een permanenter en enigszins indrukwekkender bouwwerk.

De tempel en de tabernakel zijn dus in beginsel allebei hetzelfde. Johannes zegt in Johannes 1, vers 14 dat Jezus God was, Die onder ons tabernakelde. Vervolgens sprak Jezus Zelf over Zijn lichaam als een tempel. De tabernakel en de tempel zijn dus samen een type van Christus, Die in een fysiek lichaam onder de mensen woont.

13

De gemeente als Gods woonplaats

In de tweede plaats zijn de tabernakel, en daarna de tempel, een type van de gemeente. Dat is niet verrassend, want de gemeente is het lichaam van Christus. Zij is de voortzetting van Christus' lichaam. Toen Jezus op aarde was, bevond Hij Zich in een lichaam, het lichaam van een mens. Daarna voer Hij op naar de hemel en werd Hij het hoofd van een collectief lichaam. Allen die in Christus zijn, maken deel uit van dat lichaam. Daarom wordt de gemeente zelf, het lichaam van Christus, gezien als een antitype van de tabernakel.

In Efeze 2 gebruikt Paulus waarschijnlijk meer het beeld van een tempel dan van een tabernakel. Hij zegt in vers 20 dat wij zijn:

gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten,
waarvan Jezus Christus Zelf de hoeksteen is,

EFEZE 2:20

Dat wil zeggen: in Christus.

en op Wie het hele gebouw, goed samengevoegd, verrijst tot een
heilige tempel in de Heere;

EFEZE 2:21

De bouwdelen van de tabernakel waren met elkaar verbonden door stangen en dergelijke, die de afzonderlijke planken op hun plaats hielden.

Dat wil zeggen: in de Heere.

op Wie ook u mede gebouwd wordt tot een woning van God, in
de Geest.

EFEZE 2:22

De tabernakel, en later de tempel, waren de woonplaats van God, en wij als christenen worden gezamenlijk opgebouwd om door de Geest een woonplaats van God te zijn.

Ook hier staat het beeld van een tempel meer op de voorgrond, omdat er over een fundament wordt gesproken. De tabernakel had niet echt een fundament; het was een verplaatsbaar gebouw. Toch was hij vóór de tempel de woonplaats van God, en de tempel was eenvoudigweg een voortzetting van hetzelfde concept.

Ook in 1 Petrus 2 gebruikt Petrus weer het beeld van de tempel, niet van de tabernakel, maar in beginsel is dat hetzelfde. Petrus zei in 1 Petrus 2:5:

dan wordt u ook zelf, als levende stenen, gebouwd tot een geestelijk huis, tot een heilig priesterschap, om geestelijke offers te brengen, die God welgevallig zijn door Jezus Christus.

1 PETRUS 2:5

Dat wil zeggen dat wij als levende stenen tot een tempel worden opgebouwd.

De schrijver van Hebreëën vergelijkt ons zelfs met de tabernakel zelf. Hebreëën 3:5 zegt:

En Mozes is wel trouw geweest in heel Zijn huis, maar als dienaar, om te getuigen van wat later gesproken zou worden;

HEBREEËN 3:5

Wat betekent dat? Gods huis was in de tijd van Mozes de tabernakel. Mozes bouwde de tabernakel getrouw volgens het patroon dat hem op de berg was getoond, als een getuigenis. De tabernakel wordt een getuigenis van de dingen waarover later gesproken zou worden. Dat wil zeggen: de tabernakel was een gebouw dat getuigde van waarheden die later in het Nieuwe Testament geopenbaard zouden worden. Er staat dat Mozes trouw was bij het bouwen daarvan. Hij was trouw in Gods huis, bij het bouwen van Gods huis. Dat betekent de tabernakel.

Dan staat er in vers 6:

Christus echter is getrouw over Zijn huis als Zoon. Zijn huis zijn wij, als wij tenminste de vrijmoedigheid en de roem van de hoop tot het einde toe onwrikbaar vasthouden.

HEBREEËN 3:6

Met 'Zijn huis' bedoelt hij hier Zijn eigen tabernakel. Daarna volgt de gedachte:

Wij zijn Zijn huis, als we ons vertrouwen en de blijdschap die onze hoop ons geeft tot het einde toe vasthouden.

Wij zijn dus het huis dat overeenkomt met de tabernakel. De tabernakel werd door Mozes gebouwd. Dat huis werd voor God gebouwd, en hij bouwde het getrouw om een getuigenis te zijn van toekomstige dingen. Die toekomstige dingen zijn de dingen die wij zijn: het huis van Christus, Christus' eigen huis, en dat huis zijn wij.

We kunnen dus zien dat de tabernakel een type van Christus is, en ook een type van de gemeente als geheel, die eveneens het lichaam van Christus is. In een andere zin, waarvan misschien minder duidelijk in de Schrift wordt getuigd, lijkt de individuele christen enigszins op een tabernakel. God woont namelijk niet alleen in de gemeente als geheel, als de tempel van de Heilige Geest, maar de Bijbel zegt ook dat ons lichaam een tempel van de Heilige Geest is, oftewel een tempel van God: een plaats waar God woont.

Zo staat er in 1 Korinthe 6:19:

Of weet u niet, dat uw lichaam een tempel is van de Heilige Geest, Die in u is en Die u van God hebt ontvangen, en dat u niet van uzelf bent?

1 KORINTHE 6:19

Ons lichaam is dus, individueel gezien, een woonplaats. God woont in ieder van ons.
De Bijbel zegt:

opdat Christus door het geloof in uw harten woont en u in de
liefde geworteld en gefundeerd bent,

EFEZE 3:17

En als wij de Geest van Christus hebben, dan behoren wij Hem toe, want Hij is in ons en Hij woont in ons. Meestal beeldt de tabernakel de hele gemeente als geheel af, maar iedere individuele christen is eveneens in zekere zin een tempel, een woonplaats van God.

14

De tabernakel als weg tot God

Er is nog een andere manier waarop het Nieuwe Testament de tabernakel als type lijkt te gebruiken. Dit stemt ermee overeen dat de tabernakel een type van Christus is, want de tabernakel toont de weg waarlangs je tot God kunt naderen. Hij is een type van het naderen tot God. In deze zin stemt dit ermee overeen dat Christus het antitype is, want Christus zei:

Ik ben de weg.

Hij zei:

En waar Ik heen ga, weet u, en de weg weet u.

JOHANNES 14:4

En zij zeiden:

We weten de weg niet.

In Johannes 14:6 zei Jezus:

Jezus zei tegen hem: Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven.
Niemand komt tot de Vader dan door Mij.

JOHANNES 14:6

Ik ben de toegang. Ik ben het pad dat naar God leidt. Ik ben de weg waarlangs je tot God komt.

Als je in de tijd van het Oude Testament tot de Vader wilde komen, als je tot God wilde komen, moest je dus ook de weg van de tabernakel volgen. Er was een specifieke manier om tot God te naderen. Die was in het Oude Testament zeer uitvoerig, zeer nauwkeurig voorgeschreven en volstrekt onbuigzaam. De tabernakel was de uitbeelding van die manier om tot God te naderen.

In het Nieuwe Testament is Christus die weg om tot God te naderen. Maar het naderen tot God, het verschijnsel dat de mens tot God nadert om Hem te aanbidden en gemeenschap met God te hebben, wordt in de tabernakel uitgebeeld. Het Nieuwe Testament lijkt dat naar voren te brengen in Hebrreeën 4:16. Ik weet niet of de meeste commentaren het hierover met mij eens zouden zijn, maar ik geloof dat dit juist is.

In Hebrreeën 4:16 zegt de schrijver:

Laten wij dan met vrijmoedigheid naderen tot de troon van de genade, opdat wij barmhartigheid verkrijgen en genade vinden om geholpen te worden op het juiste tijdstip.

HEBREEËN 4:16

Naar mijn mening komt de troon van genade overeen met het verzoendeksel. De spreker legt daarbij in het Engels een verband tussen 'throne' en 'seat' en tussen 'grace' en 'mercy'; dat woordverband is in het Nederlands niet zichtbaar. Vooral omdat hij zegt dat wij tot de troon van genade komen en barmhartigheid ontvangen en genade verkrijgen om geholpen te worden wanneer dat nodig is.

Maar zijn verwijzing naar het vrijmoedig komen tot de troon van genade is bedoeld als contrast met het gebrek aan vrijmoedigheid dat iemand in het Oude Testament kon hebben wanneer hij voor het verzoendeksel kwam, wanneer hij het heilige der heiligen binnenging. Het was zeer ontoegankelijk. Gods aanwezigheid was niet voor iedereen toegankelijk. Alleen de hogepriester, slechts één man in het hele volk, kon tot het verzoendeksel naderen, en hij kon dat maar eenmaal per jaar doen. Het moest de juiste dag zijn, en hij moest alle juiste rituelen uitvoeren, anders zou het binnengaan hem zijn leven kosten. Het was in het Oude Testament heel beangstigend om tot God te naderen. Maar door wat Christus heeft gedaan, kunnen wij vrijmoedig en vol vertrouwen tot in de directe aanwezigheid van God komen, tot Zijn troon van genade naderen en barmhartigheid zoeken, zoals de hogepriester die bij het verzoendeksel zocht.

15

Christus als anker achter het voorhangsel

In Hebrreeën 6:19 en 20 staat:

Deze hoop hebben wij als een anker voor de ziel, dat vast en onwrikbaar is en reikt tot in het binnenste heiligdom, achter het voorhangsel. Daar is de Voorloper voor ons binnengegaan, namelijk Jezus, Die naar de ordening van Melchizedek Hogepriester geworden is tot in eeuwigheid.

HEBREEËN 6:19-20

Met 'the Presence' uit de gebruikte Engelse vertaling bedoelt de spreker de sjekinaheerlijkheid in het heilige der heiligen; de aangehaalde Nederlandse tekst spreekt hier over 'het binnenste heiligdom'. Het voorhangsel scheidde het heilige der heiligen van het andere gedeelte van het gebouw, het heiligdom. Achter het voorhangsel staat de ark van het verbond. Achter het voorhangsel is het heilige der

heiligen. Achter het voorhangsel is de sjekinaheerlijkheid van God. Hij zegt dat onze hoop op Christus lijkt op een anker dat zich vastgrijpt aan die Aanwezigheid aan de andere kant van het voorhangsel, in het heilige der heiligen.

Er staat:

Waar Jezus, die ons voorging, voor ons naar binnen is gegaan.

Jezus is voor ons dat heilige der heiligen binnengegaan, en wij zijn met Hem verbonden. Hij is ons anker, dat ons verankert aan de Aanwezigheid van God. Dat wil zeggen dat niets ons kan weghalen. Zoals een boot die stevig aan de zeebodem verankerd ligt niet door golven en dergelijke van zijn plaats zal worden bewogen, zo kunnen ook wij niet ver van God afdrijven zolang onze hoop op Christus zich achter het voorhangsel vastgrijpt, in het heilige der heiligen, daar in de Aanwezigheid van God.

Maar er staat dat Christus onze Voorloper is, Die daar is binnengegaan. Een voorloper loopt voor anderen uit, die achter Hem in dezelfde richting lopen en naar dezelfde plaats gaan. Christus is vóór ons het heilige der heiligen binnengegaan. Maar omdat Hij een Voorloper wordt genoemd, betekent dit dat wij daar ook naartoe gaan. Wij gaan die plaats ook binnen. Ook wij komen voor Gods aangezicht.

16

Vrijmoedig binnengaan door Jezus' bloed

In Hebreeën 10, vers 19 tot en met 22, wordt zeker gezinspeeld op de tabernakel. Hebreeën 10:19 zegt:

Omdat wij nu, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus,

HEBREEËN 10:19

Met het Engelse 'the Holiest' verstaat de spreker dit specifiek als de heilige der heiligen; de aangehaalde Nederlandse tekst heeft het algemenere 'het heiligdom'.

Let opnieuw op die vrijmoedigheid. Eerder, in hoofdstuk 4, vers 16, staat:

Laten wij dan met vrijmoedigheid naderen tot de troon van de genade, opdat wij barmhartigheid verkrijgen en genade vinden om geholpen te worden op het juiste tijdstip.

HEBREEËN 4:16

Ik zei dat dit het verzoendeksel is. Dit lijkt mijn vermoeden te bevestigen, want het gaat erom dat we met vrijmoedigheid de heilige der heiligen binnengaan. Daar bevonden zich de ark en het verzoendeksel.

langs een nieuwe en levende weg, die Hij voor ons heeft ingewijd door het voorhangsel, dat is door Zijn vlees, en omdat wij een grote Priester hebben over het huis van God, laten wij tot Hem naderen met een waarachtig hart, in volle zekerheid van het geloof, nu ons hart gereinigd is van een slecht geweten en ons lichaam gewassen is met rein water.

HEBREEËN 10:20-22

Laten we tot God naderen.

De Engelse formulering ‘hearts sprinkled’ — in de aangehaalde Nederlandse tekst weergegeven als ‘ons hart gereinigd’ — herinnert ons aan de bloedige offers die op het koperen altaar, het bronzen altaar, werden gebracht. Dat ons lichaam met zuiver water is gewassen, is waarschijnlijk een verwijzing naar de doop. Maar binnen de beeldspraak hier is het alsof we bij het wasvat voor de reiniging zijn gekomen. We naderen tot God. We kunnen daadwerkelijk achter het voorhangsel komen. Door het bloed van Jezus kunnen we met vrijmoedigheid het heilige der heiligen binnengaan, omdat we de voorbereidende stappen hebben doorlopen. We zijn bij het bronzen altaar met het bloed besprenkeld. We zijn bij het wasvat voor de reiniging met water gewassen. We zijn het gebouw binnengekomen en nu kunnen we rechtstreeks de heilige der heiligen binnengaan. Hiervoor gebruikt hij de tabernakel als beeld: laten we tot God naderen.

Dit betekent niet eenvoudigweg: laten we behouden worden. Dit gaat over gemeenschap met God. Dit gaat erover dat we dagelijks toegang tot God hebben, niet eenmaal per jaar zoals de hogepriester dat had, maar dat we op elk moment met vrijmoedigheid voor het aangezicht van onze Vader kunnen komen.

Jij en ik zouden niet zomaar bij het Witte Huis kunnen aankloppen en een gesprek met de president kunnen hebben, al zouden we dat willen. Hij heeft het te druk. Wij zijn niet belangrijk genoeg. Maar ik durf te wedden dat zijn dochters op elk moment zijn kantoor binnen zouden kunnen rennen en bij hem op schoot zouden kunnen gaan zitten, zonder daar iets bijzonders in te zien. Hij is hun vader. Zij gaan met vrijmoedigheid het Oval Office binnen, terwijl de meeste andere mensen daar helemaal niet binnen zouden kunnen komen. De anderen die er wel binnenkomen, doen dat met veel ceremonieel en groot respect voor het ambt van de man die daar zit. Zijn kinderen komen gewoon binnen zonder zich ook maar enigszins geïntimideerd te voelen.

En dat doen wij ook. Wij kunnen op een andere manier tot God naderen dan onder het stelsel van de tabernakel mogelijk was. De schrijver van Hebreeën vertelt ons dat de tabernakel niet alleen duidelijk maakte langs welke weg men tot God kon naderen. Hij was ook bedoeld om duidelijk te maken dat God vóór de tijd van Christus toegankelijk was.

17

De vroegere toegankelijkheid van God

Dat kunnen we zien in Hebreeën 9. Daar wordt gesproken over de beperkingen en de toegankelijkheid van God binnen het stelsel van de tabernakel. Nadat in de eerste vijf verzen enkele bijzonderheden van de tabernakel zijn opgesomd, staat er in vers 6:

Dit alles was dus zo ingericht. In het eerste deel van de tabernakel gingen de priesters voortdurend binnen om de diensten te volbrengen.

HEBREEËN 9:6

Dat was natuurlijk het heilige. Maar het tweede gedeelte, het heilige der heiligen, werd slechts eenmaal per jaar door de hogepriester binnengegaan, en niet zonder bloed, dat hij offerde voor zichzelf en voor de zonden die het volk in onwetendheid had begaan. De Heilige Geest maakte ons iets duidelijk door dit ritueel in te stellen, waarbij de hogepriester eenmaal per jaar de heilige der heiligen binnenging. Wat maakte Hij duidelijk? De Heilige Geest maakte daarmee duidelijk dat de weg naar het allerheiligste, dat wil zeggen naar de heilige der heiligen, nog niet openbaar was gemaakt zolang de eerste tabernakel nog stond. Die was een zinnebeeld voor de tegenwoordige tijd, waarin zowel gaven als offers worden gebracht die degene die de dienst verricht wat zijn geweten betreft niet tot volmaaktheid kunnen brengen, en die alleen betrekking hebben op voedsel, enzovoort.

Maar Christus kwam, vers 11,

Maar toen is Christus verschenen, de Hogepriester van de toekomstige heilsgoederen. Hij is door de meerdere en meer volmaakte tabernakel gegaan, die niet met handen is gemaakt, dat is: die niet van deze schepping is.

HEBREEËN 9:11

Niet met het bloed van bokken en kalveren, vers 12,

Hij is niet door bloed van bokken en kalveren, maar door Zijn eigen bloed eens en voor altijd binnengegaan in het heiligdom en heeft daardoor een eeuwige verlossing teweeggebracht.

HEBREEËN 9:12

enzovoort.

Wat hij hier zegt, is dat Christus een volmaaktere tabernakel is binnengegaan. In zekere zin heeft de tabernakel, als weg om tot God te naderen, zijn allerheiligste, zijn heilige der heiligen, in de hemel. En daar gaan wij binnen in de tegenwoordigheid van God. Hij zei dat zolang de eerste tabernakel nog stond, de Heilige Geest door dit

ritueel, dat liet zien dat het heilige der heiligen ontoegankelijk was, duidelijk maakte dat de weg naar de tegenwoordigheid van God nog niet werkelijk openbaar was gemaakt, totdat Jezus kwam.

In de tijd vóór Christus kon je niet vrijmoedig tot God naderen zoals wij nu vrijmoedig tot Hem kunnen naderen. We zagen dat in Hebreeën 10:

laten wij tot Hem naderen met een waarachtig hart, in volle zekerheid van het geloof, nu ons hart gereinigd is van een slecht geweten en ons lichaam gewassen is met rein water.

HEBREEËN 10:22

Wij ervaren en doen in ons eigen leven de dingen die geestelijk overeenkomen met wat in de tabernakel ritueel zichtbaar was.

18

Leven in vrije toegang tot God

Natuurlijk laat de tabernakel zien hoe men onder het oude verbond tot God kon naderen. En hij bevat de typen en schaduwen van geestelijke werkelijkheden die we zullen bekijken wanneer we hem bestuderen. Maar de schrijver van Hebreeën zei dat hij er ook is om een bepaald besef over te brengen. Dat besef is dat mensen niet tot God konden komen zoals wij dat nu kunnen, zolang de eerste tabernakel nog stond. Als je voor God in het Heilige der Heiligen wilde komen en de onmiddellijke aanwezigheid van de Sjekinaheerlijkheid wilde ervaren, had je gewoon pech. Je moest een paar duizend jaar wachten totdat de Messias kwam, want daarna kon het wel. Wij gaan nu naar binnen langs een nieuwe en levende weg, die door het voorhangsel van Zijn vlees is bereid toen Hij stierf. Wij komen nu vrijmoedig binnen, het heiligste van alles binnen, de heiligste plaats binnen, zoals we in Hebreeën 10:19 zien.

Waar het in Hebreeën uiteindelijk op neerkomt, nadat alle punten over de tabernakel zijn behandeld, is wat we in Hebreeën 10:22 zien:

Laten we dichterbij God komen.

Laten we een nauwe relatie met God hebben. Laten we vol vertrouwen tot Hem naderen. Dit is iets waarin christenen in hun leven kunnen groeien, want soms beseffen christenen niet ten volle wat de genade van God inhoudt. Ook beseffen ze niet ten volle hoe Jezus elke hindernis heeft weggenomen, zodat we niet kruipend hoeven te komen, bang dat God ons niet in Zijn aanwezigheid zal aanvaarden.

We moeten nog steeds nederig komen. We moeten nog steeds eerbiedig komen, want die eer komt Hem toe. Hij is een ontzagwekkende God, en wie geen eerbied voor Hem heeft, beseft niet ten volle wat dat betekent. Maar wie niet vrijmoedig voor Hem komt, vrij en zoals een kind naar zijn vader toe gaat, beseft niet ten volle wat de genade van God inhoudt en wat daar bij de troon van de genade, bij het verzoendeksel, te vinden is.

19

De komende rondgang door de voorhof

Ik wil de bijzonderheden van elk voorwerp bespreken. We willen het allereerst over de voorhof hebben, want dat was het eerste wat iemand zag als hij zich in het legerkamp van Israël bevond en naar de plaats kwam waar de tabernakel stond. Het eerste wat hij zag, was de voorhof. Sterker nog, hij zag niets anders, want de voorhof was een met gordijnen omheinde ruimte in de openlucht, maar die gordijnen waren twee meter vijftwintig hoog. Tenzij je zo groot was als Goliath, kon je niet over de gordijnen heen kijken. Je kon niets zien.

Van een afstand kon je misschien het bovenste deel van het gebouw zien, want dat was vierenhalf meter hoog. Misschien kon je er boven de gordijnen uit iets van zien, maar voor het grootste deel zag je alleen de gordijnen. Je ging door de poort aan de oostkant naar binnen. Daarna kwam je bepaalde dingen tegen en deed je bepaalde dingen. We willen die in de juiste volgorde bespreken. Niet in de volgorde waarin ze in Exodus worden genoemd, maar in de volgorde waarin een aanbieder in Bijbelse tijden ze daadwerkelijk zou ervaren.

Terwijl we elk van deze dingen bekijken, wil ik je, voor zover ik daartoe in staat ben, vertellen wat volgens mij de geestelijke betekenis ervan is. Daarbij volgen we de aanwijzingen die het Nieuwe Testament ons geeft, of misschien kunnen zelfs onze intuïties ons enig inzicht geven. We zullen uitvoerig spreken over deze dingen waarvan de schrijver van Hebreeën zei dat hij er niet uitvoerig over kon spreken.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Exodus 25:8
- Psalmen 139:7-10
- Spreuken 15:3
- Exodus 33:16
- Exodus 33:15-16
- Exodus 25:40
- Hebreeën 8:4
- Hebreeën 9:1-5
- Hebreeën 9:4-5
- Johannes 1:14
- Johannes 2:18
- Johannes 2:19
- Johannes 2:21
- Efeze 2:20
- Efeze 2:21
- Efeze 2:22
- 1 Petrus 2:5
- Hebreeën 3:5
- Hebreeën 3:6
- 1 Korinthe 6:19
- Efeze 3:17
- Johannes 14:4
- Johannes 14:6
- Hebreeën 4:16

- Hebreëën 6:19-20
- Hebreëën 10:19
- Hebreëën 10:20-22
- Hebreëën 9:6
- Hebreëën 9:11
- Hebreëën 9:12
- Hebreëën 10:22

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.